

ÖMER MAHİR ALPER

ÖĞRENİM DURUMU

1993-1998

Doktora. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, İslam Felsefesi Bilim Dalı.

1991-1993

Yüksek Lisans. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, İslam Felsefesi Bilim Dalı.

1986-1990

Lisans. İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü.

ÖĞRETİM VE ARAŞTIRMA

2011-

Profesör. İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Felsefesi Anabilim Dalı.

2008-2009

Misafir Araştırmacı. Department of Near Eastern Languages and Civilizations, Yale University, New Haven/USA.

2008 (01-31 Mart)

Misafir Araştırmacı. The Catholic University of America, Washington, D.C.

2007 (19-27 Kasım)

Misafir Öğretim Üyesi. Radboud University, Nijmegen, The Netherlands.

2005-2011

Doçent. İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Felsefesi Anabilim Dalı.

2001-2005

Yardımcı Doçent. İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Felsefesi Anabilim Dalı.

1995-1996

Araştırmacı. School of Oriental and African Studies, University of London, London.

1990-1991

Araştırmacı. ‘Aynü’ş-Şems Üniversitesi, Kahire.

İDARİ GÖREVLER

2012-

Bölüm Başkanlığı. İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri.

2011-

Yönetim Kurulu Üyeliği. İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi.

2002-

Anabilim Dalı Başkanlığı. İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, İslam Felsefesi.

BİLİMSEL YAYIN VE ETKİNLİKLER

A. ULUSLARARASI YAYIN VE ETKİNLİKLER

1. “VII/XIII. Yüzyılda İbn Sînâcı Gelenek: Tenkit ve Terkip Arasında”, *Uluslararası 13. Yüzyılda Felsefe Sempozyumu Bildirileri*, ed. Murat Demirkol-M. Enes Kala, Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Yayınları, 2014, 17-26.
2. “The Epistemological Value of Scriptural Statements in Avicenna: Can Religious Propositions Provide the Premises of Philosophical Demonstrations?” *Philosophy and the Abrahamic Religions: Scriptural Hermeneutics and Epistemology*, ed. Torrance Kirby vd., United Kingdom: Cambridge Scholar Publishing, 2013, 175-190.
3. “İbn Kammūna on the Nature of Knowledge”, *Journal for Islamic Studies*, 29 (2009), 82-103.
4. “Şehristânî'nin İbn Sînâ Eleştirisi: İbn Sînâ'nın Varlık Tasnifinde Çelişki Nerede?”, *Uluslararası İbn Sînâ Sempozyumu, 22-24 Mayıs 2008*, ed. Mehmet Mazak-Nevzat Özkaya, İstanbul: İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Kültür A.Ş. Yayınları, 2008, II, 257-274.
5. “Avicenna’s Conception of the Scope of Metaphysics: Did He Really Misunderstand Aristotle?”, *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 16 (2007), 85-103.
6. “Al-Fārābî’s Interpretation of Aristotle as an Authority in the Philosophy”, *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 15 (2007), 131-152.

7. "Avicenna on the Ontological Nature of Knowledge and Its Categorical Status", *Journal of Islamic Philosophy*, 1/2 (2006), 25-35.
8. "The Conceptions of Islamic Philosophy in Turkey", *Change and Essence: Dialectical Relations Between Change and Continuity in the Turkish Intellectual Tradition*, ed. Sinasi Gunduz-Cafer S. Yaran, Washington, D.C.: The Council for Research in Values and Philosophy, 2005, 123-144.
9. "Avicenna's Argument for the Existence of God: Was He Really Influenced by the Mutakallimūn?", *Interpreting Avicenna: Science and Philosophy in Medieval Islam*, ed. Jon McGinnis, Leiden: Brill, 2004, 129-141.
10. "Adıvar, Abdülhak Adnan", *Encyclopaedia of Islam* (Third Edition), I, Leiden: Brill, 2009.
11. "İbn Bajja, Abu Bakr (or Avempace)", *The Oxford Dictionary of the Middle Ages*, II, ed. Robert E. Bjork, Oxford: Oxford University Press, 2010.
12. "İbn Sînâ'da Felsefî Bir Disiplin Olarak Metafiziğin Yeniden Kuruluşu", *Türk Kültürünün Gelişme Çağları: X-XIII. Yüzyillarda Merkezi Avrasya'dan Ön Asya'ya Yeni Açılımlar* (Uluslararası Sempozyum), 20-21 Nisan 2012 (Kazakistan).
13. "Savaşın Doğallığından Barışın İmkânına: İbn Haldûn'da Savaş ve Barış Kuramı", *International Symposium on Religion and the World Peace (26-28 Nisan 2007)*, İstanbul Üniversitesi, İstanbul (Bildiri sunumu; aynı adla yayımlanmıştır: *Din ve Dünya Barışı Uluslararası Sempozyumu (26-28 Nisan 2007)*, haz. Necmettin Gökçır-Recep Alpyağıl, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları, 2008, 531-547).
14. "Şehristânî'nin İbn Sînâ Eleştirisi ve Tûsî'nin Müdafaası: İbn Sînâ'nın Varlık Tasnifinde Çelişki Nerede?", *International Ibn Sina Symposium (22-24 Mayıs 2008)*, İstanbul (Bildiri sunumu).
15. "Philosophy in the Ottoman Empire: Kamalpashazâda (Ibn Kamāl) and His Philosophical Works", *Yale's Working Group on Arabic Philosophy (30 Mart 2009)*, Yale University, New Haven/USA (Konuşma).
16. "Al-Rāghib Al-Isfahānī on Relationship between Reason and Revelation: Why Do They Need Each Other?", *The Seminar on Faith and Reason in Our Day (1-31 March, 2008)*, The Catholic University of America's Council for Research in Values and Philosophy (RVP), Washington, D.C./USA (Bildiri sunumu).
17. "İbn Kammūna on the Nature of Knowledge", *XXX. Deutscher Orientalistentag (24-28 Eylül 2007)*, Freiburg Üniversitesi, Freiburg/Germany (Bildiri sunumu).

18. “Avicenna’s Conception of The Scope of Metaphysics: Did He Really Misunderstand Aristotle?”, *International Conference on Ancient and Medieval Philosophy, 24th Annual Meeting (20-22 October 2006)*, Fordham University, New York/USA (Bildiri sunumu).

19. “Avicenna on the Ontological Nature of Knowledge and Its Categorical Status”, *International Conference on Ancient and Medieval Philosophy, 23rd Annual Meeting, (14-16 Ekim 2005)*, Fordham Üniversitesi, New York/USA (Bildiri sunumu).

20. “Al-Fārābī’s Interpretation of Aristotle as an Authority in the Philosophy”, *XXIX. Deutscher Orientalistentag (20-24 Eylül 2004)*, Martin Luther Üniversitesi, Halle/Germany (Bildiri sunumu).

21. “The Originality of Ibn Sīnā on the Problem of Reconciliation Between Philosophy and Religion”, *Islamicate Philosophy Conference-II (27-28 Nisan 2001)*, Chicago Üniversitesi, Chicago/USA (Bildiri sunumu).

B. ULUSAL YAYIN VE ETKİNLİKLER

KİTAPLAR

1. *Osmanlı Felsefesi: Seçme Metinler*, İstanbul: Klasik Yayınları, 2015.

2. *Varlık ve İnsan: Kemalpaşazâde Bağlamında Bir Tasavvurun Yeniden İnşası*, İstanbul: Klasik Yayınları, 2010 (ikinci bs. 2013).

3. *İbn Sīnâ*, İstanbul: İSAM, 2008 (dördüncü bs. 2010).

4. *Felsefenin Doğası*, İstanbul: Metropol Yayınları, 2006 (ilaveli ikinci bs. İstanbul: Litera Yayınları, 2012).

5. *Aklın Hazzı: İbn Kemmûne’de Bilgi Teorisi*, İstanbul: Ayışığı Yayınları, 2004.

6. *Açıklamalı Felsefe Eserleri Bibliyografyası, Arap Harfli Türkçe Basmalar*, İstanbul: Kitapevi Yayınları, 2004.

7. *İslâm Felsefesinde Akıl-Vahiy/Felsefe-Din İlişkisi: Kindî, Fârâbî, İbn Sīnâ Örneği*, İstanbul: Ayışığı Yayınları, 2000 (ikinci bs. İstanbul: Kitabevi, 2008).

8. *Kitâbu’l-Burhân* (Ö. Türker ile birlikte, Fârâbî’nin Arapça eserinin çev.), İstanbul: Klasik Yayınları, 2009 (ikinci bs. 2012).

9. *Batı’da Din Çalışmaları* (derleme ve İngilizce’den çev.), İstanbul: Metropol, 2002.

10. *İslâm Felsefesinin Avrupa'ya Girişi* (A. Meral ile birlikte, İngilizce ve Fransızca'dan çev.), İstanbul: Ayışığı, 2001.

YURTIÇİ HAKEMLİ DERGİLERDEKİ YAYINLAR

1. "İslâm, Akıl ve Hakikat", *Milel ve Nihal*, 7/3 (2010), 39-72.
2. "Şehristânî'nin Felsefeye ve Filozoflara Bakışı: Felsefe Tarihinden Felsefi Hesaplaşmaya", *Milel ve Nihal*, 5/1 (2008), 9/36.
3. "Hilmi Ziya Ülken'in İslâm Felsefesini Yorumu: İslâm Felsefesi Tarihyazımına Bir Örnek", *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 14 (2006), 123-146.
4. "Bir Onuncu Yüzyıl Gramercisinde Felsefenin Tanımı" (İngilizce'den Çeviri), *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 12 (2005), 131-156.
5. "Özü Dolayısıyla Varlığı Zorunlu'nun Kanıtlanması Hakkında" (İbn Kemmûne'nin Arapça metninin çev.), *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9 (2004), 137-147.
6. "İsmail Hakkı İzmirli'nin İslâm Felsefesini Yorumu: İslam Felsefesi Tarihyazımına Bir Örnek", *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8 (2003), 115-158.
7. "İbn Sînâ'da Tanrı'nın Kanıtlanması Sorunu: O Gerçekten Kelâmcılardan Etkilendi mi?", *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7 (2003), 61-77.
8. "Kaderin Sırrına Dâir Risale" (İbn Sînâ'nın Arapça eserinin çev.), *İ.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7 (2003), 173-178.
9. "İslâm Felsefe Geleneğinde Ontolojik Kanıt: Fârâbî Örneği" (İngilizce'den çeviri), *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6 (2002), 139-150.
10. "Fârâbî'nin Felsefe Tasavvuru: Tümünden-Kabulcü Tavra Bir Örnek", *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5 (2002), 97-111.
11. "Gazzâlî'nin Felsefi Geleneğe Bakışı: O Gerçekten Bir Felsefe Karşıtı mıydı?", *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4 (2002), 87-107.
12. "Metafiziğin Konusu: Aristoteles ve İbn Sînâ" (İngilizce'den çeviri), *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4 (2002), 195-206.
13. "İbn Rüşd'ün İbn Sînâ'yı Eleştirisi: el-Fark Beyne Re'yeyi'l-Hakîmeyn", *Dîvan İlmî Araştırmalar*, 10 (2001), 145-172.

14. “İbn Kemâl’in Risâle fî Beyâni’l-Akl’ı”, *İslâm Araştırmaları Dergisi*, 3 (1999), 235-269.

DİĞER DERGİLERDEKİ YAYINLARI

1. “Araçsal Akıldan Aşkın Akla: Düşünmeyi Yeniden Düşünmek”, *EskiYeni*, 17 (2010), 28-32.

2. “Fârâbî’de Akıl ve Bilgi”, *Bilim ve Ütopya*, 154 (2007), 14-18.

3. “Eski Dilde Yeni Felsefe: Arap Harfli Türkçe Kant Çalışmaları”, *Cogito*, 41-42 (2005), 510-516.

BİLİMSEL ANSİKLOPEDİLERDE MADDE YAZARLIĞI

1. “İbn Sînâ: Hayatı, Eserleri”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 1999, XX, 319-322; 337-345.

2. “İbnü’l-Hasîb”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 2000, XXI, 71-73.

3. “İbnü’l-Gurbâlî”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 2000, XXI, 50.

4. “İbnü’l-Kuf”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 2000, XXI, 115-117.

5. “İbnü’s-Salâh”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 2000, XXI, 197-198.

6. “İrfâniyye”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 2000, XXII, 444-447.

7. “İtaat”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 2001, XXIII, 444-445.

8. “Karabâğî”, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul 2001, XXIV, 369.

9. “Küllî”, TDV İslâm Ansiklopedisi, Ankara 2002, XXVI, 539-540.

10. “Lâhicî”, TDV İslâm Ansiklopedisi, Ankara 2003, XXVII, 52-53.

11. “Mahmûd Muhammed Tâhâ” TDV İslâm Ansiklopedisi, Ankara 2003, XXVII, 370-371.

12. “Maşaallah b. Eserî”, TDV İslâm Ansiklopedisi, Ankara 2003, XXVIII, 104.

13. “Mecritî”, TDV İslâm Ansiklopedisi, Ankara 2003, XXVIII, 278-279.

14. “Merrakuŝî”, TDV İslâm Ansiklopedisi, Ankara 2004, XXIX, 209.
15. “Mesihi”, TDV İslâm Ansiklopedisi, Ankara 2004, XXIX, 313-314.
16. “Said b. Yakub”, TDV İslâm Ansiklopedisi, Ankara 2008, XXXV, 580.
17. “Abdullah Paŝa”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, I, 18-19.
18. “Ahmed Mahir Efendi”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, I, 134.
19. “Ahmed Paŝa”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, I, 150.
20. “Ahmed Paŝa (Melek)”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, I, 150-151.
21. “Mehmed Paŝa”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 158.
22. “Ahmed Őemseddin Efendi (Kadızağe)”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 160.
23. “Mehmed Paŝa (Sultanzade)”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 172.
24. “Mehmed Tahir Efendi (Kadızağe)”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 194.
25. “Mehmed Zaîm”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 195-196.
26. “Ali Cemali Efendi (Zembilli)”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 199-200.
27. “Mesih Paŝa”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 204-205.
28. “Ayas Mehmed Paŝa”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 272.
29. “Niyazî”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 369.
30. “Sinan Paŝa (Cağalazade)”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 544.
31. “Sinan Paŝa (Hadım)”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 544.
32. “Hüseyin Paŝa (Ohrili)”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 590-591.
33. “Yahya Efendi”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 664.

34. “Yusuf (Şevkî)”, YKY Osmanlılar Ansiklopedisi, İstanbul 1999, II, 680.

ULUSAL BİLİMSEL TOPLANTILARDA SÖZLÜ SUNULAN VE TAM METNİ YAYINLANMIŞ BİLDİRİ

1. “Dinî İlimlerin Meşrûiyet Kaynağı Olarak Felsefe: Fârâbî ve Gazzâlî Örneği”, *Akademide Felsefe, Hikmet ve Din*, ed. Bayram Ali Çetinkaya, Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları, 2014, 51-66.

2. “Anadolu’da Dinî Hayatı Şekillendiren Klasiklerin Yeniden Neşri”, *Türkiye IV. Dinî Yayınlar Kongresi, Dinî Klasikler, 30-31 Ekim 2009*, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2011, 237-245.

3. “İslâm Felsefe Geleneğinde Metafizik’in Konusu Sorunu: Özgünlük Açısından Bir İnceleme”, *İslâm Felsefesinin Özgünlüğü*, Ankara: Elis Yayınları, 2009, 46-86.

4. “Dârülfünun İlahiyat Fakültesinde Felsefe Eğitimi”, *İstanbul’un Fethi ve İstanbul Üniversitesi’nin Kuruluşunun 550. Yılı Sempozyumu (24 Aralık 2003)*, İstanbul: İ.Ü. Basım ve Yayınevi Müdürlüğü, 2004, 139-166.

KİTAP İÇİNDE BÖLÜM YAZARLIĞI

“Mâhiyetin Mec’ûliyeti Bağlamında Kemalpaşazâde’nin Cürcânî Eleştirisi”, *İslâm Düşüncesinde Süreklilik ve Değişim: Seyyid Şerif Cürcânî Örneği*, ed. M. Cüneyt Kaya, İstanbul: Klasik Yayınları, 2015, 197-227.

“İbn Sînâ ve İbn Sînâ Okulu”, *İslâm Felsefesi: Tarih ve Meseleler*, ed. M. Cüneyt Kaya, İstanbul: İSAM Yayınları, 2013, s. 251-287.

“İslâm Felsefesine Giriş”, *İslâm Felsefesi Tarihi*, ed. Bayram Ali Çetinkaya, Ankara: Grafiker Yayınları, 2012, I, 13-51.

“İslâm Felsefesinde ‘Altın Çağ’ın Başlangıcı: İbn Sînâ ve Felsefesi”, *İslâm Felsefesi Tarihi*, ed. Bayram Ali Çetinkaya, Ankara: Grafiker Yayınları, 2012, I, 179-205.

TEZ DANIŞMANLIKLARI

Yüksek Lisans (Tamamlanmış Tezler)

1. Caduk, Mahmut, “Nâsır-ı Hüsrev’in Felsefesi: *Güşâyîş ü Rehâyîş* Adlı Eseri Bağlamında”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.

2. Apaydın, Yasin, “Muhammed Hüseyin Tabatabâî’de Varlık Kavramı”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
3. Arslan, M. Fatih, “Fahreddîn Râzî’de Varlık ve Mâhiyet”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
4. Kılıç, M. Fatih, “İbn Sînâ’da Hudûs Kavramı”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.
5. Yer, S., “Gazzâlî ve İbn Haldun’da Din-Devlet İlişkisi”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2004.
6. Ataer, S., “Kierkegard’ta Tanrı Anlayışı”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.
7. Şahiner, M., “Malebranche’da Aranedencilik”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2006.

Doktora (Tamamlanmış Tezler)

1. Arslan, M. Fatih, “Celâleddin Devvânî’de Varlık Felsefesi”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
2. Şahiner, Muharrem, “İbn Sînâ’da Kemâl Kavramı”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
3. Kılıç, M. Fatih, “İbn Sînâ’nın Sebeplik Teorisi”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.
4. Yıldırım, Ömer Ali, “Şehristânî’nin İbn Sînâ Eleştirisi”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
5. Arıcı, Müstakim, “Necmettin el-Kâtibî ve Metafizik Düşüncesi”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011.
6. Baylarov, Fagani, “Rusya’da İslam Felsefesi Çalışmaları ve İslam Felsefesinin Yorumu”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
7. Kaya, M. C., “İslam Felsefesinde Metafizik Bir Problem Olarak İmkan”, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2008.

BİLİMSEL KURULUŞLARA ÜYELİKLER

1. International Society for Islamic Philosophy (ISIP) (Kurucu Üye).
2. Centre for Research on Religion (CREOR).
3. Commission on History of Science and Technology in Islamic Societies.
4. Council For Research in Values and Philosophy (RVP).
5. İslam Felsefecileri Derneđi